

АКАТИСТ СВЕТОМ ВЕЛИКОМУЧЕНИКУ ЦАРУ ЛАЗАРУ КОСОВСКОМ

15. јун / 28. јун

Кондак 1.

Теби, изабраном страдалцу за Господа Христа и Царство Небеско, који си све земаљско висином духа презрео, скрушени вапај из дубине душе уносимо, како би се молитвама твојим упућеним Богу очистили од свих грехова наших, и због тога са љубављу могли да ти кличемо: Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству Небеском!

Икос 1.

Господ, Који је прво створио Анђеле на Небу, и на Земљи је уздигао Анђеле у телу, међу којима ти, свети Косовски мучениче Лазаре, светлиш као неугасиво кандило Духа Светога. Јер ти си Богоугодно поживео на Земљи и неустрашиво бранио Веру Хришћанску од безбожних Агарјана, не жаливши да и живот свој положиш за Истинитог Бога и обећано Царство Небеско. Зато прими од нас ове арханђелске поздраве:

Радуј се, јер си чистотом срца знао да је земаљско замалена царство!
Радуј се, јер си дубином душе осећао да је Небеско Царство увек и довека!
Радуј се, јер си страдао за Крст Часни и слободу златну!
Радуј се, јер си роду Србскоме пут ка Небу утврдио!
Радуј се, јер си многе цркве и манастире Богу у част саградио!
Радуј се, јер си мученички венац од Христа Господа задобио!
Радуј се, јер си се великим мученицима Христовим уподобио!
Радуј се, јер си се за сву вечност и на Земљи и на Небу прославио!
Радуј се, златни свећњаче, који нам уместо звезда пут ка Небу показујеш!
Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству Небеском!

Кондак 2.

Ти, свети мучениче Лазаре, би рођен на земљи косовској, од благочестивих и смерних родитеља, који у дому своје палише кандила Богу Превечноме, и из чистих срца са љубављу уздизаше ка небесима песму: Алилуја!

Икос 2.

Од колевке ти би васпитан у хришћанској вери и побожности, свети Лазаре, и стекавши смерну нарав, кротак ум и племенитост срца и душе, брзо напредоваше у сваком добру и мудрости. Због тога те велики Србски цар Душан прими на двор свој и уведе у државне послове, да будеш на корист народу своје. Зато прими од нас ове похвале:

Радуј се, јер си одгојен у смерној побожности!
Радуј се, јер си из доброг корена израстао!
Радуј се, јер си плод многоструки у животу свом донео!
Радуј се, јер си од младости чистоту душе сачувао!
Радуј се, јер си обучен у светлу ризу врлина својих!
Радуј се, јер си душу украсио Божанским бисерима!

Радуј се, јер си смерно и кротко стајао пред величанством Божијим!
Радуј се, јер си многе таланте од Господа задобио!
Радуј се, јер си их небројено пута умножио!
Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству
Небеском!

Кондак 3.

На двору цара Душана ти, свети Лазаре, убрзо постаде славан и вољен од свих,
због честитости своје, витештва и побожности, па те цар ожени за племениту рођаку
своју Милицу, са којом ти благодарно певаше: Алилуја!

Икос 3.

Живећи у страху Божијем, ти, свети Лазаре, са супругом својом изроди пет
благочествих кћери и три сина. Зато што их васпитаваше еванђелским врлинама, сви
они беху Богу мили, а најстарији син твој Стефан, постаде после тебе деспот Србски и
светитељ Цркве Христове. Због тога ти смерно благодаримо:

Радуј се, узвишени примеру честитости и побожности!
Радуј се, јер супруга твоја Милица, наречена Евгенија, и син ти Стефан,
поставише светитељи Божији!
Радуј се, добри и верни слуго Пресвете Тројице!
Радуј се, јер си свим срцем желео лепоту Царства Небеског!
Радуј се, јер имаше у срцу спасоносни страх Божији!
Радуј се, јер си Богу у свему удио!
Радуј се, јер си благодаћу душу своју осветио!
Радуј се, јер си велику жртву Господу принео!
Радуј се, блистави украсу праведника и мученика!
Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству
Небеском!

Кондак 4.

После смрти цара Душана, поче се распадати царство Србско, због грамзивости
великаша Србских, а једино ти, свети Лазаре, остаде веран цару Урошу Нејаком,
желећи да у роду твојем влада братска слога и неућутно појање: Алилуја!

Икос 4.

А после смрти блаженог цара Уроша, ти, свети Лазаре, управљаше великим
делом Србских земаља, и у то време премести престоницу своју у град Крушевац.
Подмукли великаш Никола Алтомановић хтеде на превару и да те убије, али те сачува
златни Крст који ти носише на врату, и који не даде оштром оружју да ти зада
смртоносну рану. Видећи у томе премудри промисао Божији, ми ти кличемо овако:

Радуј се, јер си био послушан светом цару Урошу!
Радуј се, јер си недремљиво чувао поверени ти народ Србски!
Радуј се, јер си као пастир добри до смрти чувао стадо Христово!
Радуј се, јер си скиптар царства земаљског носио!
Радуј се, јер си небројене сиромаше хлебом нахранио!
Радуј се, јер си многе путнике намернике као Аврам угостио!

Радуј се, јер ти срце беше украшено еванђелским смирењем!
Радуј се, јер си као пчела сабирао полен Божанских врлина!
Радуј се, верни слуго Божији, који си многа богатства на Небесима наследио!
Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству
Небеском!

Кондак 5.

Убрзо ти, свети Лазаре, постаде владар највећег дела земаља Србских, јер те као благочестивог и мудрог прихватише сви Срби за свога господара. И мада си преко супруге своје Милице могао и царску круну да понесеш, ти се смерно називаше кнез Србски, благодарећи Богу на свему песмом: Алилуја!

Икос 5.

Христољубиво срце твоје, свети Лазаре, мучише велика туга, јер Црква Србска беше одлучена од Цариградске патријаршије још од времена цара Душана. Зато ти усмери све силе своје да исправиш оно што се тичало Неба и спасења душе народне. Због тога сазва велики црквено-народни сабор у Крушевцу, који посла преподобног старца Исаију Хиландарца у Цариград, да скине проклетство са умрлих и живих Срба. Зато ти са љубављу благодарно кличемо:

Радуј се, јер си многе сузе пролио због клетве коју је на себи носила Црква Србска!
Радуј се, Цркви Божијих измиритељу!
Радуј се, радовање Анђела Небеских!
Радуј се, весеље житеља земаљских!
Радуј се, јер си за милостињу коју си на Земљи делио, изобилну плату на Небесима добио!
Радуј се, јер си из овога света само врлине понео!
Радуј се, јер си се обукао у светлу одећу непропадљивости!
Радуј се, јер те буре овога света нису потопиле!
Радуј се, јер си постао непоколебљиви чувар вере Христове!
Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству
Небеском!

Кондак 6.

Праћен молитвама твојим, свети Лазаре, старац Исаија пође у Цариград, где беше сазван сабор, на коме цар и патријарх, желећи да мир влада међу Црквама Божијим, опростише Србима и скинуше проклетство и са мртвих и са живих, због чега и Небо и Земља запеваше: Алилуја!

Икос 6.

На том сабору Црква Србска поново доби част патријаршије, а са старцем Исаијом у Србију беху послата двојица цариградских јеромонаха. Ти тада, свети Лазаре, сазва сабор у пећској патријаршији, на коме би одслужена Света Литургија, где се сви заједно причестисте, и где би свечано разрешена свака свеза са Цркве Србске и народа. Од тада народ још више поче да те поштује као благоверног и Богомудрог цара свога. Због тога ти благодарним срцем и устима кличемо:

Радуј се, јер си Небо и Земљу измирио скидањем проклетства са Србске Цркве и народа!

Радуј се, јер си велики мир међу Србском и Византијском Црквом утврдио!

Радуј се, јер си спознао дубину Цркве Христове!

Радуј се, јер си се узигао у темеље њене!

Радуј се, непоколебљиви стубе Православља!

Радуј се, јер ти душа беше обучена у истину и правду!

Радуј се, јер си у радост Свете Тројице ушао!

Радуј се, јер си мудрост Духа Светога постао!

Радуј се, јер нас свете молитве твоје невидљиво са Неба укрепљују!

Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству Небеском!

Кондак 7.

Љубав твоја, свети мучениче Лазаре, према Цркви Христовој се огледала и у твом неуморном грађењу манастира и храмова Божијих, и у Србским земљама, а и далеко изван њих, у којима су безбројне душе тражиле спасења и појале Богу: Алилуја!

Икос 7.

Ти, свети Лазаре, прво подиже цркву светог Стефана у Крушевцу, па манастир Горњак, а као највећу задужбину своју, манастир Раваницу. На Светој Гори прошири велику цркву у Хиландару, и помагаше руски манастир Пантелејмон. У Светој Земљи изобилно дариваше манастир светог Архангела Михаила, задужбину светога Саве и светога краља Милутина, као и многе друге манастире и светиње. Зато ти захвално појемо овако:

Радуј се, јер си многе светиње Божије на Земљи подигао!

Радуј се, си Мајку Божију изнад свега љубио!

Радуј се, јер си знао да је Она после Бога највећа нада твоја!

Радуј се, јер си светог Григорија Синаита у манастир Горњак примио!

Радуј се, јер си при црквама отварао школе за просвећење народа Србскога!

Радуј се, јер беше очи слепима!

Радуј се, јер беше жезал старима!

Радуј се, јер беше нада убогима!

Радуј се, јер си милостиву десницу за све имао!

Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству Небеском!

Кондак 8.

Али у време твоје, свети Лазаре, Бог попусти велика страдања на Хришћане, јер им вера ослаби, због чега са истока Агарјани почеше да заузимају једну по једну земљу хришћанску, дошавши и до граница земаља Србских, где устрашени народ са сузама вапијаше једином Помоћнику, Свемогућем Богу: Алилуја!

Икос 8.

У први мах, код села Плочник на Топлици, ти, свети Лазаре, са војском својом победи турског цара Мурата. А када овај стаде да скупља још већу војску, ти поче

позивати све Србске вође у помоћ, једне молећи, а друге преклињући, да се заједно супроставите злу које долази. Али, унутрашњи раздори, издајства и властољубље Србских великаша, наслућиваше велику несрећу, и ти још једино у Бога полагаше сигурну наду. Стога прими од нас недостојних ове похвале:

Радуј се, јер неустрашив војник за отечество беше!

Радуј се, јер си Божијим промислом изабран да браниш веру Хришћанску!

Радуј се, јер си пред силне Агарјане изашао храбро као Давид пред Голијата!

Радуј се, јер те је страх Божији водио путем правде и истине!

Радуј се, јер си мудро препловио узбуркано море живота!

Радуј се, јер истину и светлост Православља непоколебљиво носаше у срцу своме!

Радуј се, јер си Великога Бога за највећег Помоћника у животу имао!

Радуј се, јер си изабран за велика дела на Земљи!

Радуј се, јер си тврдом вером и храбрим мучеништвом Богу угодιο!

Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству Небеском!

Кондак 9.

Знајући да велика турска војна сила поново долази, ти, свети Лазаре, сазва државни сабор у Крушевцу, где на заједничкој вечери позва све војводе и великаше своје на мир и слогу у борби против некрста. А дан пре битке у белој Самодрежи цркви би одслужена Света Литургија, на којој се сва војска Србска причести, и пође пут Косова Поља, благодарно појући: Алилуја!

Икос 9.

Да ли би сви што зборити умеју, могли да опишу тај величанствени дан, када Срби на Косову Пољу, са тобом на челу, свети мучениче Лазаре, стадоше пред безбожне Агарјане, да бране Веру Православну. И мада у почетку срећа би на страни Срба, по Божијем провиђењу, Агарјани однесоше победу, и ти без страха са многима за Господа Христа пострада, задобивши венац мучеништва на Небу. Због тога ти са дивљењем кличемо:

Радуј се, јер си са страхом Божијим сву војску Србску пре Косовске битке причестио!

Радуј се, јер испуњен ревношћу ка Богу, ти стаде пред безбожне Агарјане!

Радуј се, јер си за Веру Хришћанску часну главу своју положио!

Радуј се, јер беше добар војник и земаљског и Небеског Цара!

Радуј се, јер си крвљу мучеништва лествице ка Небу исткао!

Радуј се, јер су те Анђели венцем мучеништва увенчали!

Радуј се, јер си неисказану радост уласком у Царство Небеско доживео!

Радуј се, јер се на теби прослави десница Свевишњег!

Радуј се, света и светла жртво Косовска!

Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству Небеском!

Кондак 10.

Смрт твоја, свети великомучениче Лазаре, и безбројне војске твоје, помрачи небо над Србијом, и као да најцрња гробна тама завлада над свим што живи у њој. Али

из дубина срца увелѣених мајки, сестара и деце извирала је неугасива нада у Бога, Које су тужно и покајно појали: Алилуја!

Икос 10.

Када турски цар Бајазит виде са каквим си достојанством смрт примио, свети великомучениче Лазаре, допусти монасима који искаху тело твоје, да га сахране у цркви Светог Вазнесења у Приштини. А када после годину дана, синови твоји, Стефан и Вук, открише мошти твоје, оне се нађоше нетрулежне и целе, и испушташе диван и благоухани мирис. Тада их они торжествено пренесоше у задужбину твоју Раваницу, где се безбројна чудеса над њима догодише. Због тога ти са љубављу смиреноумно певамо:

Радуј се, јер си заповести Божије савршено испунио!

Радуј се, јер те је Господ због тога славе светитељске удостојио!

Радуј се, јер и ти смрћу смрт уништи, и за сву вечност у Господу живот нађе!

Радуј се, јер нас мирисом светих моштију твојих Духом Светим напајаш!

Радуј се, јер успомена твоја Србе и данас у једно стадо сабира!

Радуј се, јер нас непрестано позиваш на духовну трпезу Христову!

Радуј се, јер из мученичке крви твоје и крви војника твојих црвени божури на Косову изниклоше!

Радуј се, мужествени владаоче земље Србске!

Радуј се, јер свете мошти твоје у многим храмовима Србским почивају!

Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству Небеском!

Кондак 11.

Агарјани владаше Србијом огњем и мачем, и туга народна беше превелика. А када настаде велика сеоба Срба под патријархом Чарнојевићем, они понесоше и свете мошти твоје, великомучениче Лазаре, и сместише их у манастир Врдник у Срему, где крепише тужни народ, и даваше му снагу да за све благодари Богу и поје: Алилуја!

Икос 11.

Зла времена и зли људи опет не дадоше мира светим моштима твојим, свети царе Лазаре, и оне беху пренешене у саборну цркву у Београд. Касније се поново у Врдник вратише, и на крају, шест векова после битке на Косову, беху враћене у свету Раваницу твоју, да ту остану до скончанија Века. Зато ти узносимо ове похвале:

Радуј се, миомирисни цвете који рајски врт украшаваш

Радуј се, Небеска узданицо рода Србскога!

Радуј се, јер света жртва твоја Србе још више Господу приведе!

Радуј се, јер велику ревност за дом Божији имаше!

Радуј се, јер због љубави према Господу Христу пострада!

Радуј се, јер си битку против ђавола победоносно извојевао!

Радуј се, јер си земаљску трулежност Небеском непропадљивошћу заменио!

Радуј се, јер је Бог преко тебе премудро Србе за Себе сачувао!

Радуј се, јер се са свим светим Србима неућутно за нас Господу молиш!

Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству Небеском!

Кондак 12.

Света жртва и светли лик твој, свети великомучениче Лазаре Косовски, у сваком од нас буди љубав према Господу Христу, и надахњује нас да и ми не штедимо живот, већ да жртвено волимо народ свој, и непрестано појемо: Алилуја!

Икос 12.

Теби се, свети великомучениче Лазаре, пред косовску битку јавио Анђео Господњи, питајући те којем царству желиш да се приволиш, земаљском или Небеском. И ти Богомудро и са радошћу изабра Царство Небеско, јер је оно увек и до века. Помози да се и данашњи Срби од земље ка Небу окрену, јер нам само оданде спасење доћи може. А помози нам и да Бога у окамењена и помрачена срца своја повратимо, како би могли да ти захвално кличемо:

Радуј се, јер си постао друг и сажитељ Анђела!

Радуј се, јер нас као децу своју Царству Небеском призиваш!

Радуј се, јер Господу Христу приведе мноштво мученика Србских!

Радуј се, јер Бог и нетрулежношћу моштију твојих показа да си прибран Светима Његовим!

Радуј се, јер мученичка крв твоја и војника твојих освети Косово за сва времена!

Радуј се, јер се на теби испуни реч Божија да свеци Његови неће видети труљења!

Радуј се, јер мученичка смрт твоја кроз векове даје снагу Србима да чувају Веру Православну!

Радуј се, јер по Србским земљама никоше цркве Лазарице, у славу Божију и у част твоју!

Радуј се, јер све у животу твоме беше свето и честито, и Миломе Богу приступачно!

Радуј се, свети великомучениче царе Лазаре, Србски путовођо ка Царству Небеском!

Кондак 13.

О, свети великомучениче Лазаре Косовски, путовођо наш ка Царству Небеском, прими од нас недостојних ове арханђелске поздраве, измоли нам од Господа опроштај сагрешења и утврди нас у Вери Православној, како би у вечности спасење задобили, и удостојили се да са Анђелима певамо: Алилуја!

Овај кондак се чита три пута, па онда опет Икос 1. и Кондак 1. и молитва, на крају.

Молитва

О, свети великомучениче Косовски Лазаре, узданицо и заштито рода Србскога, почуј на Небесима ове молитвене вапаје наше, и услиши нас. Ти си земаљским животом својим и храбрим мучеништвом задобио место близу Бога, па те као таквог скрушено молимо да пренесеш молитве наше пред Престо Господњи. Јер ми смо толико грешни и јадни, да не смемо ни главу ка небу да подигнемо, па се са стидом теби обраћамо, да нам помогнеш да се спасемо. Ми добро знамо шта треба да чинимо, али не налазимо снаге у себи да победимо ниједно зло, ниједан грех, ниједну страст, као да смо

поробљени од легиона ђавола. И видимо да тонемо све дубље, да је спасење све даље од нас, али немамо моћи да се зауставимо у пропадању. Чак је и спасоносни страх Божији у нама замро, па нас не ужасавају ни муке које нас чекају, и које се спремају за овакве као што смо ми. Зато те молимо да умолиш Господа да учини са нама шта хоће, само да нас покрене на пут спасења. Јер жетва Господња је пред вратима, време брзо истиче, и у чему нас затекне, Бог ће нам судити. Зато похитај брзо, мучениче Божији, свети царе Лазаре, и одагнај све зле силе од нас и из нас, како би се што пре пробудили из овог тешког греховног сна, и угледали себе какви заиста јесмо. И шта би тада угледали? Не једног, него стотине мртваца, јер стотине грехова у нама обитавају, а по речима Апостола, плата за грех је смрт. И ако се на време не покајемо, по неумитној правди Божијој, отићићемо у муку вечну. Зато нас, светим молитвама твојим, покрени на искрено и дубоко покајање, како би душу, ту пречисту невесту Господњу, очистили, и уподобили душама мудрих девојака, које су спремне дочекале Женика свога.

Светим молитвама твојим, свети и праведни Лазаре, покрени и цео народ Србски на свеопште покајање, јер тешким гресима навлачимо праведни гнев Божији на себе. Јер ако, као некада Ниневљани, не преклонимо колена пред Господом, и не завапимо са сузама за опроштај, за безбројна тешка зла која смо починили, страшна ће нас казна стићи. Јер све ово што нам се дешава, због грехова је наших. И због тога Бог допушта да нас бију непријатељи наши и отимају нам део по део земље. И Свето Косово твоје, о свети великомучениче Лазаре.

А помози нам, свече Божији, у ова тешка и смутна времена, када све силе зла кидишу на Цркву Христову и стадо Његово, и да Веру Православну чисту и неокрњену сачувамо, и да у њој, и по цену смрти останемо, јер ако то не учинимо, покајање нам ништа вредети неће.

И удостој нас, велики угодниче Божији, да и ми свим срцем као и ти заволимо Царство Небеско, и да од сада само ка њему поглед срца пружамо, како би нас такве погледао Бог, и по неисказаној милости Својој, заборавио на сва сагрешења наша, и примио нас у Небеске дворе Своје, где све Силе Небеске, и сви који су спашени, радосно славе Свето Име Његово, Оца и Сина и Светога Духа, и сада и увек и кроз све векове векова. Амин.

О светом Пантелејмону, 2006.